

Reservation i ärende 8 – Socialnämndens sammanträde 2021-12-16 - ”Riktlinjer för färdtjänst och riksfärdtjänst”

Min reservation gäller dels **beslutsprocessen** vid ärendets behandling i nämnden, dels att jag reserverar mig **till förmån för mina egna yrkanden**.

Socialnämnden informerades vid sammanträdet i november om bakgrunden till lagstiftningen om färdtjänst och riksfärdtjänst, hur tillämpningen har utvecklats under tiden och vad som är aktuella frågor vid revideringen av kommunens riktlinjer.

Med stöd av egna anteckningar och presentationer från föredragningar i november har jag sökt samtal med partikamrater, med personer som är i behov av färdtjänst och med representanter för organisationer som tidigare deltagit i förvaltningens remissarbete.

På sex punkter lämnade jag avvikande yrkanden till dokumentet ”Riktlinjer för Färdtjänst och riksfärdtjänst 2022-01-01” som fanns i utskicket inför decemblemötet. Jag motiverade samtliga yrkanden, punkt för punkt och sände ut dessa i förväg till samtliga ledamöter att ta ställning till.

Nämndens ordförande välkomnade punkt 1 av mina yrkanden och formulerade ett eget yrkande under sammanträdet med följande inledning: ”Socialnämnden beslutar tillföra kommunens inriktningsmål I Vänersborgs kommun ska det finnas mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv i handlingens inledning.”

Således noteras nu i protokollet att **nämnden biföll ordförandens förslag**. En korrekt beskrivning hade varit att ordföranden yrkade bifall till mitt yrkande som sedan fick bifall av nämnden. Men det stannade inte vid denna något märkliga behandling.

Den andra delen av ordförandens yrkande fortsatte: ”Socialnämnden beslutar att återremittera övriga förslag till förvaltningen för beredning och kostnadsbedömning samt avstämt med jämförbara närliggande kommuner. Ärendet återupptas inför nästa revidering av riktlinjerna år 2023.”

Ordförande påtalade också att det ”vore anständigt” om jag inkom med en kostnadsberäkning för mina yrkanden, trots att detta inte fanns med i beslutsunderlaget att ta ställning till. Att vara ledamot i socialnämnden är mitt första kommunala uppdrag som förtroendevald i Vänersborgs kommun. Jag lär mig mycket nytt och gör det gärna.

Men nu förstår jag inte riktig. Mina yrkanden ställde jag som alternativa yrkanden. De avvek från de som fastlades i riktlinjerna och som ska träda i kraft 2022-01-01.

Det fanns alltså två yrkanden för nämnden att besluta kring:

- Förvaltningens och presidietts, huvudförslaget: *Socialnämnden antar det reviderade dokumentet Riktlinjer för färdtjänst och riksfärdtjänst, att gälla from 2022-01-01.*
- Mina yrkanden, punkt 2-6.

Jag lärde mig att jag som ledamot kan bifalla ett förslag, att avslå ett förslag, att framställa egna avvikande yrkanden eller att begära att ärendet inte avgörs vid sammanträdet utan att det återremitteras.

Jag framställde egna yrkanden. Utöver huvudförslaget fanns mina yrkanden, inget annat från någon annan. Och då kom ordförandens förslag ”**att återremittera övriga förslag till förvaltningen**”.

Vilka övriga förslag? Det hade varit i sin ordning att nämnden hade avslagit mina yrkanden, det hade jag förstått. Men när nu nämndens majoritet godkänner och beslutar i enlighet med huvudförslaget att de föreslagna riktlinjerna skall träda i kraft efter årsskiftet, vad betyder då ”*övriga förslag återremitteras*”? Är det bara mina yrkanden, eller är det också alla punkter i huvudförslaget där jag yrkade att nämndens ledamöter skulle fatta beslut om?

Är den en klapp på axeln för en ledamot som försöker hålla sig till regelverket, som yrkar först och inväntar sedan att bli bifallen eller få avslag? Är det ett sätt för majoriteten att säga ”*vi känner oss klivna, skulle vilja säga ja till dina yrkanden, men, förstår du, vi kan inte – så vi klämmer till med återremittering av dina förslag*”. Men kan verkligen dom nya riktlinjerna träda i kraft samtidigt som flera delar är återremitterade? Ett ärende blev i så fall till två. När jag söker råd hos mina mer erfarna partikamrater får jag höra att de aldrig har varit med om en sådan hantering av ett ärende. De är tveksamma till om ordförande har handlagt ärendet på ett korrekt sätt.

När det gäller mina yrkande framfördes också en tydlig önskan att varje yrkande skulle behandlas för sig. De berörde olika delar i beslutsunderlaget och syftet var att hitta så bra lösningar som möjligt för den målgrupp som beslutet påverkar. Eftersom vi även, utöver den miniminivå som en kommun är skyldig att erbjuda enligt lagen om färdtjänst och riksfärdtjänst - har en diskrimineringslag att förhålla oss till;

1.1 Vänersborgs kommuns vision

1. Yrkar att kommunens inriktningsmål nr 1 läggs till under detta avsnitt: "I Vänersborgs kommun ska det finnas mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv"

Motivering: Detta är i linje med remissinstansernas synpunkter om att kopplingen kring kommunens mål borde vara tydligare och synliggöras i riktlinjerna. I nuläget står bara visionen med - som inte säger så mycket alls.

2.6 Färdtjänst till annan kommun, i andra kommuner eller mellan andra kommuner.

2. Yrkar att RIAK biljetter ska vara fortsatt obegränsade.

Motivering: Antal biljetter per person under 2020 är i snitt 5,4 - ett spann från 2-10st. Begränsas det till 6st exkluderas flera som tidigare varit i behov av fler än 6st biljetter. Samt så talar snitten 5.4 för att det kostnadsmissigt inte skulle skena iväg - men ger fortsatt utrymme för individuella behov. Detta är i linje med remissinstansernas synpunkter.

2.10 Taxor och avgifter: (egenavgift)

3. Yrkar att egenavgifter bör anpassas och vara i nivå med kollektivtrafiken varför beslutet för taxor och avgifter ska revideras och ett nytt beslutsförslag beredas gällande denna del - där också pensionärs- och funktionsrättsorganisationer ska få vara fortsatta remissinstanser.

Motivering: Höga och ojämlika kostnader för färdtjänst sedan höjningen på taxorna gjordes i förhållande till kollektivtrafikresenärer. I underlaget uppges som argument till den högre kostnaden att "Egenavgifter för färdtjänst är generellt dyrare än ordinär kollektivtrafik med anledning av att dessa resor är mkt mer kostsamma och innefattar en högre servicenivå än kollektivtrafiken". Men den som är i behov av färdtjänst har inte valt att vara beroende av denna "service". Det är en insats för att möjliggöra delaktighet i samhällslivet. Att ekonomiskt få betala ett betydligt högre pris för detta är inte rimligt - om vi vill att alla ska få vara med på så lika villkor som möjligt.

2.11 Information kring färdtjänstens utförande:

4. Yrkar att färdtjänstresan ska beställas senast en timma innan önskad avresa.

Motivering: Bokning senast två timmar innan avresa - som föreslås i nya riktlinjerna påstås ge bättre samordningsmöjlighet i förhållande till en timma som remissinstanserna önskar. Självklart är framförhållning att föredra och förslaget innebär inte att majoriteten kommer vänta till en timma innan avresa - men det ger ett mer jämnt utrymme för enskilda behov och situationer.

Det går inte alltid på förhand veta när en hemresa är aktuell. Det kan också uppstå att en mår dåligt och behöver ta sig hem så fort som möjligt, eller en önskan att kunna följa med sina vänner på en spontan aktivitet. Argumentet att två timmar ger bättre samordningsmöjlighet i förhållande till en timma är svagt i förhållande till nytta. I dagsläget när bokning senast 22 kvällen innan gäller - genomförs trots flertalet resor av ensamresenärer. Vilket väger tyngst - en möjliga ekonomisk vinst om några enstaka resor lyckas samordnas på grund av två istället för en timma? Eller individens möjlighet till mer jämlika förutsättningar att delta i samhället.

2.11 Information kring färdtjänstens utförande

5. Yrkar att det ska vara möjligt att under samma resa lämna av eller hämta barn på förskola.

Motivering: Att boka flera resor för detta är både en belastning kostnadsmissigt och administrativt. Det är svårt att på förhand veta exakt om resan dit kommer fram i tid och resenären riskerar då att missa sin hem- eller fortsatta resa (nästa bil). Riktlinjerna föreskriver att "inga ärenden på vägen" är tillåtet - men att hämta/lämna barn på förskola borde vara undantaget detta. Att få vardagen och familjeliv att gå ihop där lämna/hämta barn på förskola är en central del - bör inte ses som vilket "ärende" som helst. Orimligt att boka 4 stycken olika resor (bilar) för att hämta och lämna.

2.12 Övriga bestämmelser

6. Yrkar att det fortsatt ska ges samma möjligheter att ta med sitt sällskapsdjur vid färdtjänstresa som personer utan behov har i kollektivtrafiken.

Motivering: Att meddela innan om ett sällskapsdjur behöver följa med på resan möjliggör att samordna dessa enskilda och sällan förekommande situationer för att undvika allergier. Detta är i linje med remissinstansernas synpunkter och är tillåtet enligt befintliga riktlinjer. Att ta bort möjlighet att göra längre utflykter på grund av att den färdtjänstberättigade inte får ta med sin hund som inte kan lämnas ensam hemma, riskerar att skapa en isolering för den enskilde.

Mot denna bakgrund reserverar jag mig till förmån för mina egna yrkanden och mot beslutsprocessen vid ärendets hantering i nämnden - Ida Hildingsson - Vänsterpartiet 2021-12-19

